

Zprávy z pravidelného setkávání pacientů, zástupců patientských organizací a pracovních skupin při ministerstvu zdravotnictví, pod patronací náměstkyně JUDr. Lenky Tesky Arnoštové, Ph.D.

Číslo 1

listopad 2015

Připomínky od pacientů nepůjdou do ztracena

Pacientské organizace dělají opravdu obrovské množství nezastupitelné práce, které si velmi vážím. Je o to cennější, že ji zástupci patientských organizací obětavě vykonávají ve svém volném čase. Chceme je co nejvíce podpořit, proto ministerstvo iniciovalo jejich setkání v prostorách MZ, které by se mělo v pravidelných čtvrtletních intervalech opakovat. Nemůžeme na nich vyřešit jednotlivé podněty, ale můžeme na jejich základě vyvolávat jednotlivé schůzky se zástupci MZ, aby se u konkrétních podnětů nacházela konkrétní řešení. Jde mi o to, aby fungovala spolupráce mezi ministerstvem zdravotnictví a patientskými organizacemi. Získávají také jistotu, že jejich dotazy a připomínky nepůjdou do ztracena.

Lenka Teska Arnoštová

Začala pravidelná setkávání ministerstva zdravotnictví a patientských organizací

Ve čtvrtek 22. října 2015 se na půdě ministerstva zdravotnictví odehrálo setkání patientských organizací s představiteli MZ. Šlo o první z pravidelných setkávání, která by měla prohloubit součinnost pacientů a ministerstva tak, aby se zkvalitnilo a zrychlilo vyřizování připomínek patientských organizací a aby ty byly v předstihu informovány o záměrech státní správy. Náměstkyně ministra zdravotnictví Lenka Teska Arnoštová v úvodu schůzky uvedla, že na setkávání budou probírány zásadní okruhy témat, která zajímají všechny patientské organizace. Nejde však o jediný krok směřující ke zlepšení komunikace. Ministerstvo také zřídilo novou e-mailovou adresu pro přijímání podnětů od pacientů (více o tom píšeme na jiném místě bulletinu), které budou řešeny buď osobními schůzkami, nebo sestavováním pracovních skupin k jednotlivým problémům.

Na setkání se mluvilo mimo jiné o tom, co pacientům přináší nová úhradová vyhláška (věnujeme se tomu v samostatném článku). Dalším tématem bylo posudkové lékařství a sociální oblast. Jiří Biskup, ředitel odboru posudkové služby ministerstva práce a sociálních věcí, na setkání mimo jiné uvedl, že MPSV by chtělo do posudkové služby co nejvíce zapojit ošetřující lékaře, například v případě vydávání průkazů osob se zdravotním postižením či v oblasti zdravotních pomůcek. Diskutuje se také o zapojení sociálně zdravotních pracovníků do posudkového procesu.

Co pacientům přináší úhradová vyhláška

Příznivou zprávou pro pacienty je fakt, že v poslední době opět stoupá výběr pojistného, a tím pádem bude více peněz na zdravotní péči. Ministerstvo zdravotnictví předpokládá, že by v příštím roce mělo jít o zvýšení o 9,2 miliardy korun (o 3,7 procenta více než loni), z toho 7,4 miliardy korun se vybere od zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných a 1,8 miliardy za takzvané státní pojištěnce. Z celkových příjmů z pojistného ve výši 258 miliard korun půjde zhruba 250 miliard korun na zdravotní péči, zbylých osm miliard naplní fondy zdravotních pojišťoven (upotřebí se na prevenci, provoz, investice atd.).

Za poslední čtyři roky stouply náklady na zdravotní péči v průměru o 12 procent, v některých oblastech ovšem rostou výrazně rychleji. Je tomu například u nákladů na péči ve specializovaných centrech, kde pacienti se závažnými chorobami dostávají biologické a další vysoce inovativní léky. Zde nárůst činil 58 procent. Letos se předpokládá, že by centra dostala o miliardu více než loni. Nad průměrem je i následná péče, u které vzrostly výdaje za čtyři roky o 26 procent, a i zde se počítá s dalším nárůstem. Významně byla (a opět bude) posílena i ošetrovatelská péče v zařízeních sociálních služeb, kde navýšení činilo 28 procent.

MZ upozorňuje na některá nová ustanovení vyhlášky, ze kterých budou mít pacienti užitek. Například lůžková zařízení dostanou nad rámec stanovených každoročních paušálních plateb v určité míře další

peníze, čímž se uhradí zvýšená potřeba péče, kterou nemohou regulovat. Z paušálů jsou navíc úplně vyňaty porody, péče o HIV nemocné a o novorozence. Na druhou stranu byly zavedeny sankce postihující rozmáhající se nešvar: zbytečné překlady pacientů mezi zdravotnickými zařízeními sdruženými do řetězců.

Velmi důležité také je, že screeningové programy (vyhledávání chorob v jejich časném stadiu) nebudou podléhat žádným regulacím, nemůže se tedy stát, že by zdravotnická zařízení pacienty účastníci se těchto programů (například vyhledávání kolorektálního karcinomu či rakoviny prsu) odmítala či stanovovala dlouhé čekací lhůty.

Podstatné také je, že praktičtí lékaři dostanou více zaplacen, provedou-li preventivní prohlídku alespoň u dvaceti procent svých registrovaných pojištěnců ve věku od 40 do 80 let. Tím by se měla podstatně posílit prevence. Budou také bonifikováni za zapojení do lékařské pohotovostní služby. Více peněz by rovněž měli dostat lékaři, kteří začnou působit v okresech, kde není praktických lékařů dostatek a další se sem nedaří dostat (například kvůli odlehlosti daného místa).

Více peněz půjde i na akutní péči poskytovanou stomatologií a také na extrakce, anestezie, plomby, komplexní vyšetření a cílená vyšetření.

MZ zřídilo kontaktní e-mailovou adresu pro pacienty

Ministerstvo zdravotnictví zřídilo e-mailovou schránku **propacienty@mzcr.cz**, kam mohou pacientské organizace i jednotliví pacienti přispívat svými podněty a návrhy, co by bylo potřeba zlepšit či projednat. Ministerstvo chce na jejich základě zprostředkovávat osobní schůzky s konkrétními úředníky, protože ne všechno lze řešit prostřednictvím e-mailu. Z podnětů vyplynou i náměty na pravidelná

setkání s pacientskými organizacemi, kde by měla být řešena témata, která zajímají všechny. Dále by na základě e-mailů mohly vznikat ad hoc pracovní skupiny, které by se věnovaly konkrétním problémům. Případně se zorganizují semináře, kde by se určitá problematika mohla probírat šířeji. Aby byla komunikace co nejrychlejší, je důležité, aby u všech podnětů a dotazů bylo uvedeno spojení na jejich odesílatele.

Napište nám!

- Co byste rádi řešili na příštích setkáních?
 - Jaké problémy vaši organizaci nejvíc trápí?
 - Které informace vám nejvíc chybí?
- Své odpovědi a další náměty můžete poslat na bulletin@mzcr.cz

Ministerstvo chce patientským organizacím naslouchat

Ministerstvo zdravotnictví nemůže deklarovat zájmy organizací pacientů, to je primárně jejich úlohou. Chce jim však v tomto bodě naslouchat a umožnit jim ovlivňovat legislativu i další předpisy, říká náměstkyně ministra zdravotnictví Lenka Teska Arnoštová.

Proč jste iniciovala setkání ministerstva zdravotnictví s patientskými organizacemi?

Komunikace ministerstva zdravotnictví s patientskými organizacemi dosud nebyla optimální a bylo potřeba dát jí nový impuls.

Co si slibujete od toho, že tato setkání budou probíhat jednou za čtvrt roku?

Poslední setkání Pacientské rady, poradního orgánu MZ, se uskutečnilo před rokem, což je velmi dlouhá doba. Rozhodla jsem se svolat neformálnější setkání všech patientských organizací, abychom na ministerstvu mohli rychleji řešit jejich připomínky a abychom si nastavili taková pravidla komunikace,

které nám umožní těsnější spolupráci. Ale i patientské organizace zde mohou najít způsoby, jak si vzájemně pomoci. Ostatně na prvním setkání nabídl předseda Národní rady osob se zdravotním pojištěním Václav Krása pomoc jedné patientské organizaci. Kdybychom se nesešli, netušili by, že řeší podobný problém.

Nedávno jste uvedla, že by se patientské organizace měly

účastnit připomínkového řízení k nové legislativě. Jak by to mělo konkrétně probíhat?

Pacientské organizace by v první fázi měly být alespoň účastníky vnitřního připomínkového řízení ministerstva zdravotnictví. Nejde ovšem jen o legislativu, ale i o nelegislativní úpravy. Existuje mnoho předpisů, metodických pokynů či guidelines, které mají dopady na pacienty.

V jakém časovém horizontu by se to mělo uskutečnit?

Ku prospěchu všech by bylo dobré, kdyby se tak stalo co nejdříve. I to nám pomůže předkládat nejen kvalitní, ale hlavně potřebné předpisy.

Jaký vztah mělo setkání patientských organizací ke stávající Pacientské radě?

Setkání se zúčastnilo více organizací, nejen těch zastoupených v Pacientské radě. Uvidíme, jak naše setkání budou dále pokračovat zhruba během příštího půl roku, a pak se můžeme bavit o tom, jaký budou mít vztah k Pacientské radě. Záleží také na samotných patientských organizacích, aby nám řekly, co chtějí a co je pro ně prioritou. MZ nemůže deklarovat jejich zájmy, ale může a chce jim naslouchat. Čekám na návrhy patientských organizací, jak by chtěly zakotvit i svoji vlastní činnost v zákoně.

Co byste chtěla změnit v postavení pacientů?

Myslím, že zákon o zdravotních službách z roku 2011 má dobře stanovená práva pacientů. Problém je, že se ne vždy dodržují. Pacienti a patientské organizace by se měli brát o svá práva, ovšem i z průzkumu státního zdravotního ústavu vyplývá, že u nás panuje nízká zdravotní gramotnost, tedy povědomí o vlastních právech. Mnozí nevědí, na co mají nárok, jak a u koho se domoci svých práv. Proto ministerstvo i v rámci dotační politiky podporuje vzdělávání programy zlepšujícími informovanost pacientů. Je třeba říci, že vymáhat svá práva musí primárně pacient, stát to za něj udělat nemůže, ten je tu od toho, aby stanovoval pravidla.

Co konkrétně chcete dotovat?

Ministerstvo v rámci dotační politiky na rok 2016 podpořilo patientské organizace zajišťující aktivity v oblasti zlepšení zdravotní

situace pacientů. Součástí této podpory jsou například i projekty zajišťující informovanost pacientů prostřednictvím například vzdělávacích kurzů či osvětových akcí. Ministerstvo i tímto způsobem chce podpořit význam patientských organizací.

Význam patientských organizací by mohl vzrůst jejich zakotvením v legislativě...

V Evropě existuje několik různých způsobů, jakým jsou pojímány v legislativě, v některých není upravena jejich činnost nijak. U nás záleží především na nich, jakou cestu budou považovat za nejlepší. Mohou se inspirovat právními úpravami v různých zemích EU. Mně osobně je nejbližší německá legislativa, která přesně určuje, kdo může jednat za pacienty.

Úloha patientských organizací v Německu

Patientské organizace v německém systému zdravotní péče mají právo účastnit se jednání řady orgánů a podílet se tak na rozhodovacím procesu, obecně mají pacienti v systému zdravotnictví silné zastoupení.

Od roku 2004 se zástupci notifikovaných patientských organizací mohou účastnit jednání a diskusí ve Společném federálním výboru, který je nejvyšším rozhodovacím orgánem společné samosprávy ve zdravotnictví v Německu sdružujícím lékaře, zubní lékaře, psychoterapeuty, nemocnice a zdravotní pojišťovny. Má pravomoc vydávat závazná rozhodnutí, pokud jde o implementaci zákonů v oblasti zdravotnictví, a vydávat

rozhodnutí z oblasti obecného poskytování zdravotní péče. Ačkoliv je nezávislý na spolkovém ministerstvu zdravotnictví, ministerstvo je zodpovědné za dohled nad rozhodnutími, která výbor vydává, a oficiálně je potvrzuje. Notifikované patientské organizace mají právo účastnit se diskusí a předkládat petice, ale nedisponují hlasovacím právem.

Požadavky kladené na notifikované patientské organizace se zaměřují na zajištění dvou klíčových bodů: nezávislosti na zájmech poskytovatelů služeb v oblasti zdraví a poplatníků a široký okruh členů, který je základem pro pravomoc zastupovat německé pacienty.

Cílem dotací pro rok 2016 je zlepšit kvalitu života chronicky nemocných

Program dotací ministerstva na rok 2016 najdete na internetových stránkách http://www.mzcr.cz/obsah/rozvojove-projekty-zdravotni-pece-_3340_1.html. Letos je již uzavřen, nicméně stojí za zmínku, které priority dotace v oblasti patientských organizací řeší. Cílem zde je zlepšení kvality života nemocných trpících chronickými chorobami a dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, zejména roztroušenou sklerózou, onkologickými onemocněními, diabetem mellitem a dalšími poruchami metabolismu, poruchami krevního oběhu, cystickou fibrózou a dalšími chorobami dýchací soustavy, vzácnými chorobami, degenerativními a revmatickými chorobami a dalšími dlouhodobými poruchami pohybového aparátu, duševními nemocemi apod.

Dotace směřují na programy zaměřené na zvýšení soběstačnosti, informovanosti o medicínských i právních souvislostech daných onemocněním a stavů, vhodném životním stylu nemocných a zlepšení informovanosti jejich okolí i odborné a širší laické veřejnosti o potřebách nemocných a postižených trpících konkrétní chorobou či postižením.

Podporu si podle MZ zaslouží i projekty, jejichž cílem je vypracování metodiky (průvodce) či informačního systému pro posilování kapacit patientských organizací.

Dále jsou peníze určeny na poradenství či na vzdělávací akce zaměřené na rozvoj kapacit atd., které zlepší orientaci v systému zdravotních i sociálních služeb, sociálního zabezpečení, dotačních možností apod.

Projekty mají tyto cíle naplňovat prostřednictvím vzdělávacích a osvětových akcí, kurzů, popularizace a šíření informací v mediálním prostoru, publikací a internetových stránek nebo individuálních konzultací, včetně on-line a telefonických konzultací v terénu (například u poskytovatele zdravotních služeb) či v domácím prostředí pacienta. Podporovány jsou rovněž aktivity vedoucí k profesionalizaci a posilování kapacit patientských organizací a jejich reprezentace, s cílem jejich stabilizace a zkvalitnění jejich činnosti.

Dotace směřují především na ty patientské organizace sdružující pacienty, které jsou spolky podle občanského zákoníku (občanskými sdruženími) a které sdružují nemocné trpící chronickými onemocněními a stavy, a také na subjekty sdružující tyto patientské organizace.

Předložené projekty by měly být posouzeny do konce letošního roku, v březnu 2016 bude rozhodnuto o přidělení konkrétních finančních prostředků. Jejich výše je odvislá od rozpočtových pravidel státu a známá bude rovněž v březnu příštího roku.